Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 18

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursele de mai jos:

A. „Într-o vreme […] când conştiinţa naţională făcea progrese, revenirea pământenilor în scaunele de domnie din Moldova și Țara Românească a fost percepută, mai ales în perspectiva desfăşurărilor ulterioare, ca începutul «renaşterii naţionale». […]

Mica boierime, fiind blocată în afirmarea ei […] de marii boieri, revendică o participare mai importantă în conducerea statului. […] Obiectivele ei şi-au găsit expresia în proiectul de constituţie zisă a «Cărvunarilor» (1822) […] care în textul ei formula fără echivoc «principiul constituţional: domnia legilor», în înţelesul că autoritatea domnului era limitată şi subordonată organismului reprezentativ - Sfatul obştesc. «Constituţia Cărvunarilor» cuprindea un şir de principii şi drepturi, precum respectul proprietăţii, egalitatea în faţa legilor, libertatea persoanei etc. […] Aceste principii nu erau aplicate însă consecvent, pentru că, în problema esenţială - cea a puterii - mica boierime se arăta preocupată exclusiv de a-şi asigura un cuvânt decisiv în Sfatul obştesc. «Constituţia Cărvunarilor» a fost violent combătută de marea boierime şi ea a rămas un simplu proiect. Victoria [marii boierimi] a fost asigurată şi de înţelegerea Turciei cu Rusia fixată prin Convenţia de la Akkerman […]. Acordul confirma restabilirea domniilor pământene, stabilea alegerea domnilor de divan şi fixa durata domniei la şapte ani; rolul Rusiei era consolidat […].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „*Regulamentele organice* au fost redactate de comisii de boieri, deţinători ai unei vechi «experienţe» în acest domeniu, sub supravegherea autorităţilor ruseşti, preocupate să facă din textele fundamentale elaborate un mijloc de consolidare a influenţei Petersburgului în Principatele dunărene. *Regulamentele organice* au introdus separarea puterilor în stat. Puterea legislativă era reprezentată de o Adunare obştească, aleasă pe cinci ani, în care ponderea importantă revenea marii boierimi; Adunării îi revenea iniţiativa şi redactarea legilor, prezentate apoi domnului. Acesta era ales pe viaţă de o Adunare obştească extraordinară. [...] Dacă *Regulamentele organice* au rămas prizoniere principiului medieval al privilegiului, scutind de impozite boierimea şi clerul, ele au oprit fuga ţăranilor pentru a se sustrage de la achitarea dărilor. [...] Principatele dunărene au trăit sub un condominiu ruso-turc, curtea suzerană - (Imperiul Otoman) şi curtea protectoare - (Rusia), aflându-se într-un puternic dezechilibru de putere în beneficiul celei din urmă. [...] Deşi *Regulamentele organice* prevedeau alegerea domnilor, Rusia şi Turcia au decis să numească, pentru început, domni în cele două principate: Alexandru Ghica (1834-1842) în Ţara Românească şi Mihail Sturdza (1834-1849) în Moldova.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi un spațiu istoric românesc precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizaţi, din sursa **B**, o informație referitoare la Adunarea obștească. **2 puncte**
3. Menţionaţi două mari puteri care iau decizii pentru spațiul românesc, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieţi, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susţine că boierimea era scutită de impozite. **3 puncte**
5. Scrieţi o relaţie cauză-efect stabilită între două informaţii selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informaţii (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentaţi două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Menţionaţi o asemănare între două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în 1848. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

Citiţi, cu atenţie, sursa de mai jos:

„Domnia lui Mihai Viteazul a coincis cu relansarea de către papa Clement al VIII-lea […] a unei alianţe la care au participat Statul papal, Spania, Austria, ducii de Toscana, Mantova şi Ferrara, nu însă Polonia şi Anglia ce s-au dovedit reticente la idee. Un loc aparte în planurile antiotomane trebuia să-l deţină ţările române care prin poziţia lor erau interesate în acţiunea Ligii Sfinte. […]

Integrarea ţărilor române în alianţa creştină a dus foarte curând la răscoala antiotomană care izbucneşte în 13 noiembrie 1594 la Bucureşti […]. Cucerirea cetăţilor de pe linia Dunării a declanşat ostilităţile cu Imperiul Otoman […]. În aceste condiţii fiind previzibilă reacţia otomană, Mihai Viteazul încheie la Alba Iulia, prin delegaţia Stărilor, la 20 mai 1595 un tratat cu Sigismund Báthory, prin care Stările subordonează Ţara Românească principelui Ardealului […]. Potrivit tratatului, domnului i se retrag prerogativele domniei, ţara urmând să fie guvernată de un sfat restrâns, alcătuit din 12 boieri, iar domnul degradat la calitatea de locţiitor al principelui Ardealului. […]

După răscoala antiotomană se deschide în istoria sfârșitului de secol o epocă de confruntări militare între țările române și Imperiul Otoman. Ele sunt inițiate de domnul Țării Românești pe linia Dunării prin atacarea cetăților turcești, în timp ce Aron Vodă, [domn] al Moldovei, intră în sudul țării, asediind Tighina. Replica otomană în Țara Românească este prefațată de victoriile lui Mihai Viteazul care ocupă importantul port Brăila și trece la acțiuni dincolo de Dunăre. Confruntarea decisivă pregătită de turci a avut loc la Călugăreni în 13/23 august 1595, apoi oastea domnului, constrânsă de superioritatea numerică a otomanilor, se retrage spre nord în așteptarea intervenției ardelene. Campania, sub conducerea lui Sinan Pașa, a țintit ca finalitate, potrivit deciziei otomane, la transformarea principatelor în pașalâcuri. După Călugăreni, turcii încep organizarea pașalâcului la București și Târgoviște […]. Reacția creștină nu s-a lăsat așteptată, astfel că acțiunea militară a celor trei principate de la începutul lui octombrie a recucerit Târgoviște și i-a aruncat pe turci peste Dunăre la Giurgiu.” (M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ş. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeţi la următoarele cerinţe: lupta de la Giurgiu -oct. 1595

1. Numiţi alianța propusă de papă, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizaţi secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menţionaţi domnitorul Țării Românești și o cauză a confruntărilor cu otomanii, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menţionaţi, din sursa dată, două informaţii referitoare la prevederile Tratatului de la Alba Iulia. **6 puncte**
5. Formulaţi, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile militare desfășurate după răscoala antiotomană izbucnită în 1594, susţinându-l cu două informaţii selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentaţi, printr-un fapt istoric relevant, afirmaţia conform căreia caracteristicile instituției politice centrale din Țara Românească sunt modificate în secolul al XVIII-lea, după 1716. (Se punctează **prezentarea** unui fapt istoric relevant şi **utilizarea conectorilor** care exprimă cauzalitatea şi concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Elaboraţi, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea unei cauze și a unei consecințe ale adoptării constituției României din deceniul trei al secolului al XX-lea;
- menţionarea a două prevederi ale Constituției din 1938;
- precizarea Constituției adoptată în statul român, în deceniul cinci al secolului al XX-lea;
- prezentarea unei asemănări între prevederile legilor fundamentale ale României, adoptate în 1952, respectiv în 1965;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația din România în ultimul deceniu al secolului al XX-lea şi susţinerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează şi utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidenţierea **relaţiei cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice şi **încadrarea** eseului în limita de spaţiu precizată.